

İlkokul Çağı Çocuklarında

UYUM ve DAVRANIŞ PROBLEMLERİ

“

- Saldırganlık
- İzinsiz Alma
- Yalan Söyleme
- Argo ve Küfür Kullanımı
- Tırnak Yeme
- Kekemelik

”

Çocuklar, gelişim dönemi özelliklerine göre olağan olarak nitelendirilen sorunların çözümünde engellerle karşılaşırlarsa, bu sorunların çözümü sonraki gelişim dönemlerine ve ileriki yaşlarına ertelenir. Kendi gelişim döneminde çözilemeyen bu sorunlar uyum ve davranış bozuklukları olarak tanımlanır.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Hizmetleri Bölümü

Saldırganlık

Saldırganlık; bireyin fiziksel veya psikolojik olarak kendisine, çevresindeki kişilere ya da nesnelere zarar vermeyi içeren bir dizi davranışlar sergilemesidir.

Saldırganlık fiziksel, sözlü ve psikolojik olmak üzere bir dizi yolla meydana gelebilir.

Çocuklarda Saldırganlığın Sebepleri Neler Olabilir ?

Saldırganlığın başlıca nedenleri;

- Ebeveynleri veya çevresindeki yetişkinlerin saldırgan davranışlar sergilemesi ve çocuğun bu davranışları model alması
- Saldırgan davranışların yetişkinler tarafından kabul görmesi veya pekiştirilmesi,
- Çocuğun yetişkinlerden gerekli anlayışı, sevgiyi ve kabulü görmemesi,
- Çocuğun isteklerinin engellenmesi,
- Ebeveynlerin çocukla etkileşiminde tutarsız tutumları
- Ebeveynlerin aşırı otoriter ve baskıcı tutumları, buna bağlı olarak yaşanan iletişim problemleri,
- Televizyon ve bilgisayar oyunları ve kitle iletişim araçlarının olumsuz etkisi,
- Çocuğun ailesinden veya çevresindeki yetişkinlerden şiddet görmesi,
- Çocukta zihinsel veya duygusal bir problemin bulunması,
- Çocuğun beyin zarı iltihabı veya beyin zedelenmesi gibi fizyolojik sorunlar yaşaması olarak sıralanabilir.

“

Çocuklarda belli dönemlerde görülen itme, tutma ve çekme gibi davranışlar bir iletişim kurma yolu olarak değerlendirildiğinden normal bir tepki biçimi olarak kabul görmektedir.

Ancak çocuğun, grup içinde uyumlu yaşama becerisi geliştirilmesini engelleyen durumlarda ise müdahale edilmesi gerekmektedir.

- Öncelikle çocuğa saldırganlık modeli olan, ortamlardan çocuk uzaklaştırılmalıdır.
- Saldırgan davranışlara kesinlikle göz ardı edilmemelidir.
- Saldırgan davranışlar kesinlikle şiddet içeren tepkilerle cezalandırmamalı. Çünkü şiddet gören çocukta düşmanlık duyguları gelişir ve pekişir.

Saldırganlık problemi yaşayan öğrencilerin bu problemlerinin çözümünde okul ve aile şu tedbirleri alabilir..

- Çocuk öfkeli onunla tartışmayın, sakinleşmesini bekleyin ve daha sonra yaptığı davranış ile ilgili konuşmak daha etkili bir yöntem olarak kullanılabilir.
- Çocuğa sosyal gelişimine uygun çeşitli sorumluluklar verilmelidir.
- Saldırgan davranış göstererek isteklerini elde edemeyeceği fark ettirilmelidir.
- Çocuğun olumlu davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Olumsuz davranışlarını sönmeye için görmezden gelin.
- Çocuğun sportif faaliyetlerde bulunmasına ve belirli bir süre dışarıda oynamasına izin verilmelidir.

- Ana-baba olarak saldırgan davranışlar karşısında sakin davranılmalı; sert, duygusal tepkiler yerine ben dilini kullanmak etkili bir iletişimi sağlayabilir.
- Çocukla mümkün olduğunca daha çok ve kaliteli zaman geçirilmelidir.

İzinsiz Alma

İzinsiz Alma, çocuğun kendine ait olmayan bir eşyayı, bir nesneyi izinsiz olarak alıp ona sahip olmasıdır. 3-4 yaşındaki bir çocuğun başkasına ait bir oyuncak almasının izinsiz alma olarak değerlendirilebilmesi için çocuğun bulunduğu dönem özelliklerini iyi bilmek gerekmektedir.

İzinsiz alma davranışı okul çağlarında görülebilir. Bir çocukta 10 yaşından sonra da izinsiz alma davranışı devam ederse bu önemli bir problemin göstergesidir.

İzinsiz alma davranışının başlıca nedenleri;

- Çocuğun temel ihtiyaçların önemsenmemesi ve karşılanmaması,
- Çocuğun sevgi, ilgi ve anlayıştan mahrum olması,
- Çocukta sahiplik ve mülkiyet düşüncesinin gelişmemiş olması,
- Çocuğun başkasına duyduğu kızgınlığı ifade etmek veya öç almak duygusu,
- Anne-babanın çocuğun yaptığı bu davranış karşısında tepkisiz kalması veya olumsuz tepkiler vermesi (korkutma, aşırı cezalandırma vb.)
- Anne-babanın tutarsız tutumları
- Anne babanın bu tarz davranışla karşılaştığında tepki
- Çocuğun özdeşleşmek için kendine kötü bir model birey seçmiş olması,
- Çocuğun izinsiz alma davranışını anne-baba ve okul ile hesaplaşmasının bir yolu olarak görmesi,
- Kardeşe yönelik kıskançlık ve öfke
- Akran gruplarında yaşanan problemler (yalnızlık, kabul edilmeme vb.)
- Dürtülerin kontrol edilememesi şeklinde sıralanabilir.

**Çocuklarda
İzinsiz Alma
Davranışının
Sebepleri
Neler Olabilir ?**

- Çocuğa dürüstlüğün öğretilmesi önemlidir.
- Anne-baba ve okul olarak çocuğunuza iyi örnek olmak gerekmektedir .
- Çocukla iletişimin güçlendirilmelidir.
- Çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanmalı, yaşına ve ihtiyaçlarına uygun miktarda harçlık verilmelidir.
- Çocuğun kendisine ait eşyalarının olmasını sağlanmalı ve mülkiyet bilincini geliştirilmelidir.
- Çocuğa aşırı tepki verilmemeli ve asla şiddet uygulanmamalıdır.
- Çocuğun almış olduğı eşyayı sahibine özür dileyerek geri vermesi sağlanmalıdır..
- Çocuğa genel olarak "kötü çocuk" damgasını vurulmamalı, izinsiz alma davranışını gerçekleştirmiş olabilir ama bu onun her yönüyle kötü bir çocuk olduğı anlamına gelmez.
- Çocukla davranışının nedenini mutlaka konuşulmalıdır.
- Çocuğa ihtiyacı olduğunda ödünç eşya alma ve vermenin yolları öğretilmelidir.
- Çocuktan eşyalarını kullanmak veya almak istediğinizde mutlaka ondan izin istenmelidir.

“

İzinsiz alma davranışında bulunan öğrencilerin öğrencilerin bu problemlerinin çözümünde okul ve ailelere öneriler..

”

Yalan Söyleme

Çocuklarda sık görülen davranış problemlerinin bir diğeri ise yalan söyleme davranışdır..

Yalan söyleme çıkar sağlamak, cezadan kaçmak, gibi nedenlere bağlı olarak gerçeğin saptırılması ya da doğrunun söylenmemesi durumu olarak ifade edebiliriz.

- Baskıcı ve otoriter anne-baba tutumları.
- Anne-babanın olumsuz model olması.
- Ailenin, çocuğa üstesinden gelemeyeceği sorumluluklar yüklemesi.
- Aile kurallarının çok katı olması.
- Çocuğa şiddet uygulanması.
- Çocuğun sık sık eleştirilmesi ve başkalarıyla kıyaslanması.
- Çocuğun mükemmelliğe zorlanması.
- Çocuğun başkalarının hayranlığını kazanmak istemesi.
- Bazen de çocuğun özlemlerini dile getirmek istemesi.

Çocuklarda Yalan Söyleme Davranışının Sebepleri Neler Olabilir ?

5 yaş öncesi dönemde yalan söyleme davranışı normal kabul edilebilir.

Bu yaş döneminde gerçeklik algısı tam olarak oluşmadığından gerçek ile gerçek olmayanı tam olarak ayırt edemezler. Ayrıca hayal dünyaları çok geniş olduğundan, gerçekte olmayan bir olayı anlatabilir veya hayali arkadaş edinebilir. Ancak çocuğun kurgulayamayacağı yetişkin yaşantıları ile ilgili anlatıları var ise bu durumlarda gerçek bilgiler aktarabileceğini de unutmamak gerekir.

Yalan söyleme problemi yaşayan öğrencilerin bu problemlerinin çözümünde okul ve aile şu tedbirleri alabilir.

- Çocuğa aşırı tepki gösterilmemeli ve ağır cezalar verilmemelidir. Aksi takdirde çocuk cezadan kurtulmak için yalan söylemeye devam eder.
- Çocuğa üstesinden gelemeyeceği sorumluluklar verilmemelidir.
- Kurallar çocuğun yaşamını fazla sınırlandırıcı ve baskıcı olabilecek şekilde konulmamalıdır.
- Çocuk başkalarıyla kıyaslanmamalıdır.
- Çocukla iletişimde ılımlı olmak gerekir. Böylece çocuk yalana başvurmak zorunda kalmaz. İsteklerini, beklentilerini, sıkıntı ve kaygılarını sizinle rahatça paylaşabilir.
- Çocuğa kesinlikle "yalancı" etiketi yapıştırmamak gerekir. Aksi takdirde çocuk bu etiketin gerektirdiklerini yerine getirerek yalana devam eder.
- Çocuğa doğruyu söyletmek için; "Doğru söylersen ceza vermeyeceğim" dedikten sonra, çocuk doğruyu söyleyince aşırı tepki vermek ya da şiddet uygulamak çocukta yalanı pekiştirir.

“

Çocuğa aşırı karışıldığı ve baskı yapıldığı zaman çocuk yalan söyleyebilir. Toplum içinde çok heyecanlanan bir çocuk, bir şiir okuması gerektiğinde, bildiği bir şiire bilmiyorum diyerek yalana başvurabilir.

”

Çocuğun yeni kelimeler öğrenmekten çok mutlu olduğu ilk çocukluk döneminde zaman zaman argo kelimeler veya çirkin /küfür/kaba içerikli kelimeler de kendi kelime dağarcığına dokunur. Çocuk bunları yeni duyuyor olmanın heyecanı ile, farklı geldiği için kullanır.

Ancak bu durum okul öncesi dönemde karşılaşılabılır daha sonraları ise çocuğun bir anda sizi şaşırtarak çirkin/küfür/kaba içerikli bir konuşma yapması veya bir toplum içinde çocuğun birden kötü bir söz söylemesi size ne kadar utanç verir. Sanki çocuk değil siz söylemişsiniz gibi sıkılırsınız. Kişiler çocuğa değil sizin yüzünüze bakar, sizde şaşkın bir şekilde “**bizim evde böyle hiç konuşulmaz ama acaba nereden öğrendi bu çocuk böyle konuşmayı, onun adına ben özür dilerim**” dersiniz. Böyle olaylar hemen her ailede sıkça yaşanır.

Argo ve Küfürlü Konuşma

- Ailede ya da çevrede olumsuz modellerin olması
- Anne- Babadan yeterli ilgiyi görememe
- Yetişkinleri şok etme ya da rahatsız etme isteği
- Engellenme veya kızgınlık anında ağızdan kaçırması yani dürtüsellik sonucu
- Baskı ortamının yoğun olması sonucu isyan göstergesi olarak kullanılması
- Yetişkin olma sembolü olarak görülmesi
- Yetişkinler ya da akran grupları tarafından onaylanma isteği

Bir çocuk neden argo ya da küfürlü konuşur ?

- Çocuğunuza iyi model olun. Çocuğunuz sizlerin davranışlarını örnek almaktadır.
- Çocuk bu tarz kelimeler kullandığında kesinlikle şiddet ve tehdit kullanmayın. Sadece öfke ile hareket etmek çocuğunuzun bu davranışları sizin olmadığınız ortamlarda sürdürmesini sağlar.
- Çocuğun küfür etmesine tanık olduğunuzda birden aşırı tepki vermeyin. Bir süre duymazlıktan gelin
- Çocuğa kızgınlığını daha olumlu nasıl ifade edebileceği öğretilmelidir. Olumlu ifade yollarını kullandığında bunu pekiştirin.
- Çocuğa kızgınlık, üzüntü ya da engellenmişlik anında hangi kelimeleri kullanabileceği öğretilerek argo kullanımının önüne geçilebilir.
- Çocuğun size ve etrafına karşı kızgınlığını ifade etmesine izin verin. Böylece gittikçe daha az küfürlü kelimeleri kullanacaktır
- Çocuğunuzun resim, müzik, şiir, spor gibi uğraşlara yönlendirin.
- Bu tarz kelimeleri, çocuğunuz kullandığında, bunları not edip daha sonra, bunların kullanımı çocukla tartışılabilir.
- Eğer çocuğunuzun yanında söylenme, beddua etme gibi bir davranışınız var ise, çocuğunuzda bu tarz durumlarda söylenme davranışlarını geliştirecektir.

**Çocuğun argo
veya küfür
kullanımında okul
ve ailelere
öneriler**

**Televizyon ve video filmlerin
çocuklar üzerindeki etkisinin
farkında olun. İzlenecek program
veya filmlerin içeriğinde argo ya da
küfürlü kelimeler olabilir o
nedenler seçici davranın**

Dilsizlik Oyunu

Ebeveynler böyle durumlarda şoke olmaktan çok, sessizlik oyunu oynayarak çocuğu yönlendirebilirler. "Senin kullandığın kelimenin anlamı nedir?", "anlamıyorum", denilerek çocuktan yanıtlaması istenebilir.

Kekemelik

“

Kekemelik;

- Kaygı, korku ve stres yaratan durumlarda.
- Ailede kekemelik olan durumlarda.
- Aşırı baskı gördüğünde ve eleştirildiğinde,
- Aşağılandığında.
- Travmatik yaşantılarda,
- Düzgün konuşması konusunda baskı yapıldığında.
- Gelişim döneminin üzerinde sorumluluk ve olgunluk beklendiğinde

gibi durumlarda ortaya çıkabilir ya da daha baskın hale gelebilir;

”

Kekemelik, bireyin yaşına ve lehçesine uygun gelişimsel olarak çıkartması beklenen konuşma seslerini çıkartamaması, konuşmanın olağan akıcılığında ve zamanlama örüntüsünde bozukluk olması durumudur. Genellikle cümlelerin ilk kelimesinde, uzun ve sessiz harfle başlayan kelimelerin söylenmesinde, sessiz harfle başlayan kelimelerden sesli harfle başlayan kelimelere geçişte zorluk yaşanmaktadır.

Kekemelik, 5 yaşlarına kadar normal olarak kabul edilebilir. Erkek çocuklukta daha yaygın olarak görülebilmektedir. Organik veya psikolojik kökenli olabilir.

- Kekemelik konusunda yaşadığınız gerginliği ve endişeyi bir kenara iterek çocuğunuza nasıl yardım edebileceğinizi düşünün.
- Çocuğun konuşmalarını düzeltmesi konusunda baskıcı olmayın.
- Çocuk konuşurken sabırla cümlesinin bitmesini bekleyin. Siz, çocuğun ne anlatmak istediğini onun yerine söylemeyin.
- Çocuğa kısa cevaplı sorular sorarak konuşmaya teşvik edin.
- Çocuğa sizin için ne kadar değerli olduğunu hissettirin.
- Çocukla mümkün olduğu kadar çok vakit geçirin.
- Çocuğun kekemeliğini alay ve taklit etmeyin. Böyle davranmak çocuğunuzun kendisini reddedilmiş, seilmeyen, istenmeyen ve yetersiz hissetmesine neden olur.
- Konuşmanızla ve okumanızla çocuğunuza iyi bir model olun. Yavaş, anlaşılır ve yumuşak bir tonda okuyup konuşun.
- Çocukla iletişiminizi güçlü kılarak hissettiklerini sizinle paylaşmasını sağlayın . Asla acıma duygusuyla yaklaşmayın.
- Doktorunuzla ve okulla işbirliği içerisinde bulunun ve ortak hareket edin.
- Çocuğunuzla başkalarıyla kesinlikle kıyaslamayın.
- Çocuğun kendine olan güvenini pekiştirmek için küçük sorumluluklar verin ve onu başarılı olduğu alanlara yönlendirin.

Kekemelik problemi ile ilgili okul ve ailelere öneriler

Tırnak Yeme

Tırnak yeme davranışı psikolojik kökenlidir. Kendini gergin, sıkıntılı ve öfkeli hisseden çocuğun bunları dışa vurumu olarak kabul edilir. Kişilik olarak hassas ve sinirli çocuklarda daha sık görülür

- Çocuğun kendisini güvende hissetmemesi,
- Baskıcı, cezalandırıcı anne-baba tutumları,
- Ailede başka tırnak yiyenin olması,
- Ev veya okul ortamındaki gerilim,
- Çocuğun ihtiyacı olan güven ve sevgiyi alamaması,
- Çocuğun korku, stres, öfke ve heyecan durumlarını fazlaca yaşaması.

Bu gibi durumlar tırnak yeme davranışını artırabilir.

Tırnak yeme problemi yaşayan öğrencilerin bu problemlerinin çözümünde okul ve aile şu tedbirleri alabilir.

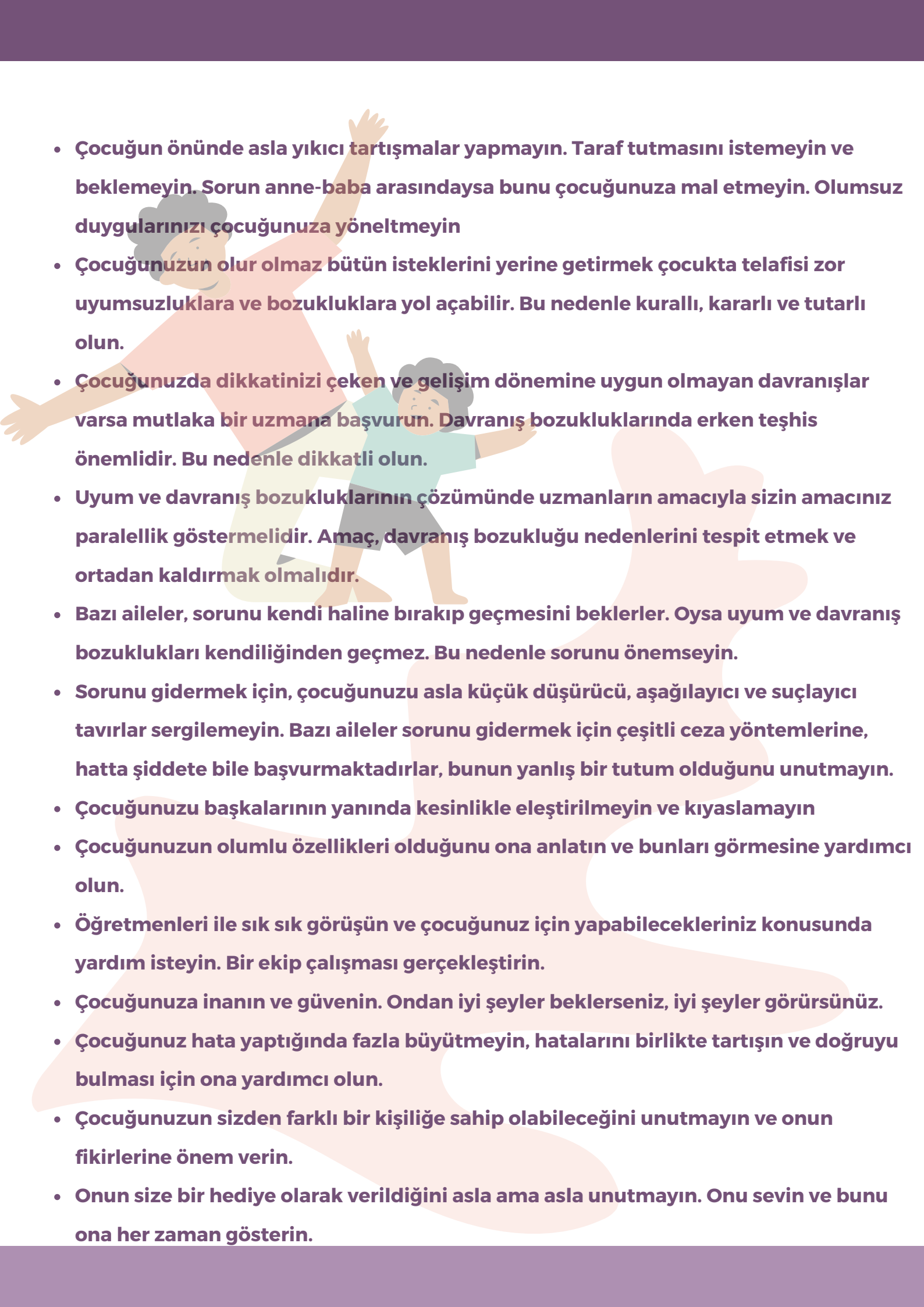
- Çocuğa karşı baskıcı ve eleştirel yaklaşmayın. Bu davranışı 3-4 yaşına kadar görmezlikten gelin.
- Çocuk tırnak yediği için şiddet(fiziksel, psikolojik, duygusal) uygulamayın.
- Çocuğa ellerini meşgul edecek uğraşlar verin.
- Bu davranışı söndürmek için alternatifler üretin.
- Çocuğa bu alışkanlığın üstesinden gelebileceğine inandırın.
- Çocuğun hangi durumlarda tırnak yediğini belirlemeye çalışın.
- Çocuğun kendisine olan güvenini pekiştirin. Başarılı olduğu alanlara dikkatini çekin.
- Çocuğunuzun tırnaklarını derin kesin.
- Çocuğu korku, kaygı yaratacak durumlardan uzak tutun.
- Çocuğu azarlamak, korkutmak, ceza vermek gibi zorlayıcı yöntemler uygulamayın.

Ailelere Genel Öneriler

- Çocuğunuzun gelişim dönemlerinin özelliklerini çok iyi bilin.
- 0-6 yaşın çocuğunuzun en önemli dönemi olduğunu asla unutmayın. Tüm davranış bozukluklarının temeli bu dönemde atılır. Bu nedenle çocuğunuzun bu dönemindeki ona karşı tutumlarınıza dikkat edin.
- Çocuğunuzdan gelişim düzeyine davranış ve tutumlar bekleyin.
- Kaldırabileceğinden fazla sorumluluk yüklemeyin. Ama dönemine uygun sorumluluk vermeyi de ihmal etmeyin. Kendisine güvenildiğini, önem verildiğini ve işe yaradığını hissettirmelisiniz.
- Çocuğunuza sadece ders çalıştırmak için değil, eğlence ve sohbet içinde zaman ayırın.
- Çocuklarınız sizin dediğinizi değil yaptığınızı yapar. Bu nedenle çocuğunuza iyi model olun.
- Çocuğunuza karşı demokratik bir tutum sergileyin.
- Çocuğunuzu sportif faaliyetlere yönlendirin.

Eğer
Çocuğunuzun
Uyum ve
Davranış
problemleri
yaşamamasını
istemiyorsanız
lütfen okuyun ve
uygulayın...

-
- A stylized illustration of a woman with grey hair and a pink shirt, and a child with grey hair and a green shirt, both jumping joyfully with their arms raised. They are positioned in the center-left of the page, overlapping with the text. The background is a solid light purple color.
- Çocuğun önünde asla yıkıcı tartışmalar yapmayın. Taraf tutmasını istemeyin ve beklemeyin. Sorun anne-baba arasındaysa bunu çocuğunuza mal etmeyin. Olumsuz duygularınızı çocuğunuza yöneltmeyin
 - Çocuğunuzun olur olmaz bütün isteklerini yerine getirmek çocukta telafisi zor uyumsuzluklara ve bozukluklara yol açabilir. Bu nedenle kurallı, kararlı ve tutarlı olun.
 - Çocuğunuzda dikkatinizi çeken ve gelişim dönemine uygun olmayan davranışlar varsa mutlaka bir uzmana başvurun. Davranış bozukluklarında erken teşhis önemlidir. Bu nedenle dikkatli olun.
 - Uyum ve davranış bozukluklarının çözümünde uzmanların amacıyla sizin amacınız paralellik göstermelidir. Amaç, davranış bozukluğu nedenlerini tespit etmek ve ortadan kaldırmak olmalıdır.
 - Bazı aileler, sorunu kendi haline bırakıp geçmesini beklerler. Oysa uyum ve davranış bozuklukları kendiliğinden geçmez. Bu nedenle sorunu önemseyin.
 - Sorunu gidermek için, çocuğunuzu asla küçük düşürücü, aşağılayıcı ve suçlayıcı tavırlar sergilemeyin. Bazı aileler sorunu gidermek için çeşitli ceza yöntemlerine, hatta şiddete bile başvurumaktadırlar, bunun yanlış bir tutum olduğunu unutmayın.
 - Çocuğunuzu başkalarının yanında kesinlikle eleştirilmeyin ve kıyaslamayın
 - Çocuğunuzun olumlu özellikleri olduğunu ona anlatın ve bunları görmesine yardımcı olun.
 - Öğretmenleri ile sık sık görüşün ve çocuğunuz için yapabilecekleriniz konusunda yardım isteyin. Bir ekip çalışması gerçekleştirin.
 - Çocuğunuza inanın ve güvenin. Ondan iyi şeyler beklerseniz, iyi şeyler görürsünüz.
 - Çocuğunuz hata yaptığında fazla büyötmeyin, hatalarını birlikte tartışın ve doğruyu bulması için ona yardımcı olun.
 - Çocuğunuzun sizden farklı bir kişiliğe sahip olabileceğini unutmayın ve onun fikirlerine önem verin.
 - Onun size bir hediye olarak verildiğini asla ama asla unutmayın. Onu sevin ve bunu ona her zaman gösterin.

Çocukların nasihatten çok iyi bir modele ihtiyaçları vardır !

<https://giresunram.meb.k12.tr/>

Kavaklar Mahallesi Gazi Caddesi. Yeniyol Mevki No 226 Merkez / Giresun

0 454 216 26 86

giresunram28@gmail.com

[giresunram](https://www.instagram.com/giresunram)

[giresunram](https://twitter.com/giresunram)